

Katarina Lozić Knezović

Odsjek za hrvatski jezik i književnost
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

MARINA MARASOVIĆ-ALUJEVIĆ:
***IMENA SPLIĆANA OD POSTANKA
GRADA DO KRAJA XVIII. STOLJEĆA***

**FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA TALIJANSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST, SPLIT, 2012., 310 STR.**

Onomastika grada Splita dobila je nov značajan prinos monografijom Marine Marasović-Alujević *Imena Splicićana od postanka grada do kraja XVIII. stoljeća*. Knjiga sadržava uvod, dva poglavlja podijeljena u deset potpoglavlja u kojima autorica pregledno i sustavno razrađuje naslovljenu temu te korpus imena.

U prvom poglavlju autorica se bavi splitskim antroponimima od prvih početaka grada do njegova mletačkoga osvajanja 1420. godine. U prvom potpoglavlju „Razvitak Splita od naseljenja Dioklecijanove palače do mletačkoga osvajanja“ autorica nudi pregled razvoja grada od „preobrazbe“ Dioklecijanove palače u grad, preko ranoga srednjeg vijeka do života grada u okviru Hrvatsko-Ugarske Kraljevine kada je Split bio pod vrhovnom vlašću hrvatsko-ugarskih kraljeva. U sljedećemu, naslovljenom „Imena Splicićana u srednjem vijeku“ autorica analizira imena prve, druge i treće determinacije; razlučuje slojeve s obzirom na podrijetla imena. U sljedećem potpoglavlju autorica se pozabavila imenima u splitskim srednjovjekovnim obiteljima, gdje je rekonstrukcijskim postupkom uz navođenje zanimanja, dužnosti i društvenoga položaja pojedinih osoba pridonijela i proučavanju društvenoga vida života srednjovjekovnoga Splita. Sljedeće potpoglavlje „Etno-sociološka slika srednjovjekovnog Splita u svjetlu istraživanja antroponimije“ dijakronijski, prema osnovnoj podjeli na crkvene i svjetovne dužnosnike, nudi potpunije podatke prema društvenoj strukturi građana od nastanka Splita do dolaska Mlećana.

Drugo poglavlje „Imena u Splitu u razdoblju mletačke uprave od 1420. do 1797. godine“ podijeljeno je u šest potpoglavlja. U prvomu, naslovljenom „Povijesni okvir i prostor: mletačka uprava i osnovna periodizacija“ autorica raščlanjuje taj povijesni okvir na prvo razdoblje mletačke uprave, potom nudi pregled situacije u Splitu u

doba turskih prijetnji u XVI. i XVII. stoljeću te opisuje gradske prilike u posljednjem razdoblju mletačke uprave u 18. stoljeću. Sljedeće potpoglavlje „Imena Splitskana od XV. do XVIII. stoljeća“, uz 177 novih imena i prezimena osoba koje su obnašale dužnosti gradskoga čelnika, donosi spoznaju o strukturi i osobitostima osobnih imena od XV. do XVIII. stoljeća: imena su formirana prema srednjovjekovnim kršćanskim hagonimima, uz prisutan kult lokalnih svetaca, dok se narodna imena pojavljuju u manjoj mjeri nego u srednjovjekovnom razdoblju; velika većina stanovnika su došljaci s Apeninskog poluotoka, snažna je židovska etnička zajednica, od turskih imena bilježi se tek poneko, a hipokoristici su potvrđeni u skupini romanskih i slavenskih oblika. U potpoglavlju „Nadimci“ autorica razlučuje osobne nadimke („prišvarke“), po kojima su brojni Splitskani bili poznatiji nego po svojim prezimenima, te obiteljske koji su, osobito težačkim obiteljima, bivali oznakom unutar širega roda istoga prezimena. Nadalje, autorica se u potpoglavlju „Prezimana“ bavi njihovom razdiobom sa stanovišta podrijetla obitelji, podrijetla prezimena, tvorbe te razvitka, tj. modifikacija tijekom razdoblja između XV. i XVIII. stoljeća. U potpoglavlju „Splitske obitelji od XV. do XVIII. stoljeća“ imena stanovnika Splita prate se u kontekstu splitskih patricijskih i plebejskih obitelji, a u potpoglavlju „Glavne odlike antroponimske građe“ autorica rezimira sveukupnu obrađenu građu. Konačno, u „Korpusu imena“ autorica na 171 stranicu nudi izuzetno vrijedan i pregledan onomastički korpus od 8800 prikupljenih imena sve tri determinacije uz podatke o godini povijesnoga vrela u kojemu je pojedino ime zabilježeno, filijaciji putem očeva imena ili srodstva s nekom drugom osobom te zanimanju ili dužnosti koju je pojedina osoba obnašala u gradu.

Knjiga Marine Marasović-Alujević *Imena Splitskana od postanka grada do kraja XVIII. stoljeća* predstavlja značajan prinos ne samo splitskoj, već cjelokupnoj hrvatskoj antroponomastici. Autorica polazi od ideje kako je upravo miješanje idioglotskih i aloglotskih utjecaja imalo specifičan utjecaj na formiranje osobito imena druge determinacije, što donosi posve nov način tumačenja njihova nastanka na splitskom, ali i na širem, hrvatskom području. Pritom, svoje dugogodišnje proučavanje antroponomastika, osobito u hrvatsko-romanskom dodiru te autoričina sklonost povezivanju antroponomastičkoga leksika s poviješću, ulazi u podrobnija razmatranja, znanstveno primjereno razjašnjujući suodnos spomenutih elemenata pri nastajanju antroponomastika na raznovremenoj liniji. Usto, vrlo pažljivo osmišljenom koncepcijom, autorica u velikoj mjeri nudi uvid u proces razvoja grada Splita, kao, uostalom, i drugih dalmatinskih mjesta u jednakim političko-povijesnim prilikama, što ima posebnu vrijednost. Pomno razrađenom strukturom te rezimeima o unutarjezično-izvanjezičnim dodirima unutar antroponomastika, o narodno-društvenim okolnostima u Splitu vidljivima iz obrađenoga korpusa, knjiga *Imena Splitskana od postanka grada do kraja XVIII. stoljeća* promišljeno i sustavno obrađuje i

pojašnjuje prikupljenu građu. U odabiru izvora, autorica je obuhvatila i pisane isprave kojima je vjerodostojnost u povijesnim znanostima bila osporavana, stavljajući građu crpljenu iz njih u prvi plan. Autoričinim poznavanjem opisane problematike, koje znalački koristi osobito pri tumačenju tzv. hibridnih oblika, kao i svojim strukturnim, sadržajnim i idejnim konceptom, ova knjiga zauzima jedno od ključnih mjesta u našoj antroponomastici, nakon radova, u prvom redu, P. Skoka, G. Novaka, P. Šimunovića, osobito stoga što, osim obrade opsežne prikupljene građe, donosi vrlo vrijedan korpus čime se zaokružuje cjelina u razdoblju od gotovo 12 stoljeća, ali i nudi model novim istraživačima, dok ostalim čitateljima predstavlja svojevrsan dokument o obiteljskoj genealogiji za kojim će, uvjereni smo, rado posegnuti.